

сятся к словам, стилю и манере поведения ведущих» [2]. Рассмотрим в данном случае несколько примеров: “*But you are a minority in this country. You really are*”.

“*Unfortunately, not the life of the desperately poor woman, who can't afford another pregnancy or a young girl who has been raped by her stepfather. That will be for a multitude of very challenging reasons and in women and desperately challenging circumstances*”.

Зачастую во время радиоэфира ведущий вводит компонент напоминания слушателям названия радиопередачи при смене разговора для того, чтобы радиослушатели, присоединившиеся позже, имели представление, о чем идет речь: “*It's at BBC Women's Hour with your views on what you've just heard. Now we're gonna stay with politics*”.

Заключительная часть состоит из следующих компонентов: **подведение итогов**: “*It was an interesting conversation*”; “*I think it's a really good series of points you made*”;

благодарность гостю: “*I was grateful to Ruth and to Stella for being willing to take part*”; “*Robert, thank you, we will watch this with interest*”;

признательность слушателям: “*Thank you very much. I really appreciate your time*”; “*It's great to have your company*”;

напоминание о собеседнике: “*Claire Bessant and you also hear from Leah Plunkett, who is an associate professor of legal skills at the university of New Hampshire in the States*”; “*Professor Adam Guastella who's the Michael Crouch Chair in Child and Youth Mental Health at the Brain and Mind Centre at Sydney University*”; “*Robert Slonim is Professor of Economics at the University of Sydney*”.

прощание: “*I'm Lynne Malcolm., catch you next time*”; “*Bye for now*”. “*You've been listening to the Health Report with me, Norman Swan, I hope you can join me again next week*”.

Заключение. Таким образом, повторение наиболее типичных компонентов дискуссий на британском и австралийском радио говорит о наличии такой структурно-семантической схемы жанра радиодискуссии, как вводная, основная и заключительная части. В рамках анализа практического материала были установлены следующие семантические компоненты схемы: *приветствие, представление передачи и ведущего, постановка проблемы, обсуждение выдвигаемой проблемы, напоминание радиослушателем названия программы, подведение итогов, благодарность гостю, признательность слушателям, напоминание о собеседнике и прощание*, которые содействуют логической организации сообщения, успешной реализации коммуникативных намерений ведущего, а также помогают формировать у радиослушателей собственные суждения.

1. Смирнов, В.В. Жанры радиожурналистики / В.В. Смирнов // Аналитические жанры радиожурналистики [Электронный ресурс]. – М.: Аспект Пресс, 2002. – Режим доступа: http://evartist.narod.ru/text9/45.htm#z_09. Дата Доступа: 01.12.2019.
2. Мельник, Г.С. Общение в журналистике: секреты мастерства / Г.С. Мельник. – СПб.: Питер, 2008. – 266 с.

ПЕРАКЛАД ЯК ФОРМА КАНТАКТНЫХ ЛІТАРАТУРНЫХ СУВ'ЯЗЕЙ (НА ПРЫКЛАДЗЕ ВЕРША Я. КУПАЛЫ “А ХТО ТАМ ІДЗЕ?”)

Яблакаў М.А.,

студэнт 2 курса ВДУ імя П.М. Машэрава, г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

Навуковы кіраўнік – Русілка В.І., канд. філал. навук, дацэнт

Родная мова дае мастаку выключныя магчымасці для самарэалізацыі, аднак нярэдка абмяжоўвае магчымасці выхаду да шырокага сусветнага чытача. Таму, каб пазнаёміцца з шэдэўрамі іншай літаратуры, часцей ўсяго выкарыстоўваюць пераклад. Літаратурны альбо адэкватны пераклад – гэта найбольш распаўсюджаны від поўнага пісьмовага перакладу. Мэтай перакладу з'яўляецца як мага поўная перадача сэнсу дадзенага тэксту, без выкарыстоўвання скарачэнняў. Пры гэтым словы могуць перакладацца “не па слоўніку”, а сітуацыйна. Найбольшую дакладнасць гарантуюць пераклады, зробленыя беспасярэдне з арыгіналу.

Актуальнасць працы абумоўлена неабходнасцю якасных мастацкіх перакладаў у час узмоцненай глабалізацыі.

Мэта дадзенай працы: вызначыць ролю пераклада як формы кантактнай сувязі на прыкладзе верша Я. Купалы “А хто там ідзе?”.

Матэрыял і метады. Матэрыялам з'яўляецца кніга перакладаў верша Я. Купалы “А хто там ідзе?”. Выкарыстоўваўся параўнальны метады. Асноўны метады даследавання – кампаратыўны.

Вынікі і іх абмеркаванне. Якасць перакладу залежыць ад майстэрства перакладчыка. Стагоддзі працэс перакладу цікавіў пісьменнікаў, пачынаючы яшчэ з перакладаў твораў антычных аўтараў: Сафокла, Эсхіла, Эўрыпіда і іншых. Нельга не сказаць, што працэс перакладу патрабуе велізарнага таленту як у літаратурным кірунку, так і ў адчуванні замежнай мовы з якой робіцца пераклад. Як справядліва падкрэсліваецца ў кнізе П. Брунэля, К. Пішуа і А.-М. Русо, будучы беспасярэднім, пераклад можа выступаць вынікам супрацоўніцтва паміж добрым знаўцам замежнай мовы і неблагім літаратарам, якому бракуе ведаў першага. “У такім выпадку ператварэнні адбываюцца паводле ланцуга: арыгінальны

тэкст – пазабаўлены арыгінальнай паэтычнасці літаральны пераклад – літаратурная апрацоўка падрадкавіка і адраджэнне першапачатковай маляўнічасці” [1, с. 61].

Праца перакладчыка заўсёды патрабуе адказаць на наступныя пытанні: што ўяўляе сабой асоба перакладчыка? Чаму менавіта гэты твор ён перакладаў? Якім чынам ён рабіў пераклад? Наколькі пераклад адпавядае арыгіналу?

Што датычыцца перакладаў беларускіх твораў, то самым яркім прыкладам будзе пераклад верша Янкі Купалы “А хто там ідзе?”. Гэта адзін з праграмных вершаў класіка беларускай літаратуры, які ярка адлюстроўвае праблему нацыянальнага самасцвярджэння беларускага народа ў пачатку XX стагоддзя. Гэты твор быў перакладзены на 82 мовы свету, што яшчэ больш паказвае яго каштоўнасць у складзе сусветнай літаратуры. Кожны перакладчык змог паказаць свой узровень валодання як літаратурнымі здольнасцямі, так і моўным майстэрствам. На самой справе гэта не проста яркі верш. На наш погляд, ён з’яўляецца феноменам у плыні перакладаў. Адна справа, калі перакладаюць творы знакамітых пісьменнікаў Францыі, Англіі і іншых. Але тут узнік пераклад беларускага пісьменніка, аўтара з маленькай краіны, на такую вялікую колькасць моў свету. Ці ж гэта нельга назваць феноменам? У прыватнасці, уражвае наяўнасць пераклада на японскую мову. На мову настолькі далёкай краіны, ніяк не звязанай са славянскай традыцыяй і беларускім менталітэтам. Што ж такога магчымага ў гэтым вершы Янкі Купалы? Чаму менавіта гэта верш зацікавіў японскага перакладчыка? Перш за ўсё сцвярджэннем глыбока гуманістычнай ідэі права кожнага народа на свабоднае і годнае жыццё. Што датычыць стылістыкі, то верш вызначаецца багаццем сімвалаў, глыбокай метафарычнасцю і разам з тым лёгка ўспрымаецца чытачом, ён прасты і зразумелы. Але гэта зусім не значыць, што пераклад гэтага верша робіцца проста і лёгка. Пераклад любога мастацкага твора – гэта не механічная праца.

Вялікія магчымасці для абагульнення дае аналіз перекладу верша Янкі Купалы на расейскую мову, які зрабіў выдатны пісьменнік Максім Горкі, якога востра цікавілі і гістарычны лёс беларусаў, і творчасць Янкі Купалы. Першае, што адразу бачна, гэта адрозненні ў перакладзе першага радка: “А хто там ідзе, а хто там ідзе?” – “А хто там ідёт по болотам и лесам”. Думаецца, Максім Горкі выкарыстоўвае такія словы, каб паказаць цяжкі лёс беларусаў. Цяжкі як у фізічным, так і маральным плане. На першы погляд, вобразы перакладнага варыянта верша можна патлумачыць з геаграфічнага боку: асаблівасці ландшафта краіны. Аднак абодва тлумачэнні ўзаемна дапаўняльныя. Далей ідзе наступнае: “У агромністай такой грамадзе” – “Огромной такою толпой” Калі глядзець з боку гучання, то ў слове “грамада” большая колькасць звонкіх зычных і галосных, чым у расейскай адпаведніку “толпа”, ды і сэнс слоў значна адрозніваецца. Грамада – гэта людзі, аб’яднаныя значнай ідэяй. Таму і ўспрыманне ідзе на ўзровень мацней. Адрозненне пасля гэтага сустракаем вось такі пераклад: “ На руках у крыві, на нагах у лапцях?” – “ Что подняли они на худых руках?” Мне здаецца, што ў імкненні захавання рытміку, М. Горкі паслабіў сэнс і эмацыянальную напоўненасць гэтага сказа. Тут ужо добра бачна, што арыгінал больш ярка перадае ўсю цяжкасць долі беларусаў. Гэта вельмі важная дэталі, і шкада, што перакладчык не змог захавання асаблівасці арыгіналу. Вось яшчэ вельмі цікавы пераклад: “А куды ж нясуць гэту крывіду ўсю, / А куды ж нясуць напакан сваю? – На свет цэлы.” – “А куда они несут эту кривду всю, / А кому они несут напакан свою? – На свет божий.” Тут трэба паглядзець на канец страфы. Менавіта ў арыгінале як раз і не хапала гэтага рэлігійнага адцення, якое прысутнічала ў беларусаў. Тут М. Горкі вельмі добра падабраў слова і ўзмацніў само паняцце свету. Каб больш пашырыць яго значэнне і зрабіць акцэнт менавіта на “свет Божы” і апошняе, але не менш важнае: “А хто гэта іх, не адзін мільён, / Крывіду несець наўчыў, разбудзіў іх сон? / – Бяда, гора.” – “А кто ж это их, не один миллион / Кривду несть научил, разбудил их сон? / – Нужда, горе.” Вось гэтыя два, здавалася, падобных па значэнні слова. Аднак бяда і нужда вельмі розныя словы, бо сама “бяда” не так моцна пабуджае да нейкага дзеяння, калі параўноўваць са словам “нужда”. На наш погляд, беларусы ў пачатку XX ст. менавіта “нуждаліся”, маюць вострую патрэбу ў тым, каб іх звалі людзьмі. Таму, думаецца, М. Горкі падабраў найбольш яркае слова.

Заклучэнне. Пераклад – важная форма кантактных літаратурных сувязей, якая дапамагае знаёміцца з шэдэўрамі сусветнай літаратуры. Перакладчык павінен валодаць многімі талентамі, каб стварыць добры мастацкі пераклад. Важна сказаць, што кніга перакладаў верша Я.Купалы і па сённяшні дзень з’яўляецца эталонам сярод перакладных твораў.

1. Што такое параўнальнае літаратуразнаўства? / П. Брунэль, К. Пішуа, А.-М. Русо; Пер. з фр. А. Дынька, С. Барысевіча; пад рэд. В. Булгакава. – Мн.: Эўрафорум: Бел. Фонд Сораса, 1996. – 240 с. – (Адкрытае грамадства)

KEY STYLISTIC FEATURES OF THE INTERVIEW AS A GENRE

Baranovskaya Y.,

VSU named after P.M. Masherov, Vitebsk, Belarus
Research tutor – Kazimirova O.V., associate professor

The media plays an essential role in our modern democratic society. Journalism is a means of expression of people’s voice. In this regard an interview is a journalistic genre that creates a bridge between the celebrity and the listener/reader. The interview is a conversation, so that an interviewer, as like as an interviewee, will be